

Ο ΚΑΤΗΡΑΜΕΝΟΣ ΝΑΥΤΗΣ

Ζ'.

Χλωμός χλωμός σάν τὸ κερὶ, βαθειὰ συγκινημένος,
σάν ἀγάλια πού γύρω του ἀγάλια φτερουγίζουν
ὅλα τὰ χρόνια τὰ παλιὰ καὶ κρυφομουρμουρίζουν.
Στὴν πόλι καὶ στὴν ἐξοχὴ ψυχὴ δὲν ἔχει μείνει
ὥς κ' ἡ σπηλιὰ τῆς μάγισσας ἐρήμωσε κ' ἐκείνη,
γιατ' ἡ γρηὰ στὸ γέρικο ραβδί της ἀκουμπάει
καὶ μ' ὅλα τὰ γεράματα πρῶτ' στὸ κάστρο πάει.
Ὅλοι σωπαίνουν! μοναχὰ τὰ χελιδόνια κρᾶζουν
πού μὲς στοὺς θόλους ὑψηλὰ τοὺς χαλαστοὺς
[φωλιάζουν

κοράκια μὲς στὴ θάλασσα τοῦ οὐρανοῦ πετοῦνε,
καὶ παίζουν καὶ παλεύουνε καὶ κρᾶζουν καὶ περνοῦνε.
Σηκώθη ὁ ἐπίσκοπος, πού κύρτωσαν οἱ χρόνοι,
καὶ πέφτ' ἡ γενειάδα του ἀφράτη σάν τὸ χιόνι:
«Τὸν ξένο ποῖος τὸν γνώρισε;» ἠρώτησε τὰ πλήθη.
Καὶ ἕνας γέρος ναυτικὸς «Ἐγὼ» τοῦ ἀπεκρίθη.
«Ὅταν ἀκόμ' ἦταν γερὸ τὸ δόλιο κόκκαλό μου
κ' εἶχα τὴ θάλασσα χαρὰ, τὸ κύμα σύντροφό μου,
στὴ ξακουσμένη Βενετιά εἶδα ἕνα χεμῶνα
τὴν ἀλησμόνητη αὐτοῦ τοῦ ναυτικοῦ εἰκόνα,
μὲ τὸ χλωμό του πρόσωπο, τὸ σκοτεινὸ του μάτι,
μὲ τὸ γαλάζιο φόρεμα, σάν θάλασσας κομματί,
ὁμοῖος κ' ἀπαράλλακτος μ' αὐτὸν ἐδῶ μπροστά σας,
μὰ τὴν ἀγιωσύνη σας καὶ μὰ τὴν ἀφειρετιά σας.
Νὰ διηγοῦνται ἄκουσα πῶς εἶν' ἀφορεσμένοις,
πῶς ἔποιος ναύτης τὸν ἰδῇ εὐθὺς εἶπε χαμένος,
καὶ σ' ὅποια χώρα, σ' ὅποια γῆ τὸ πόδι του πατήση,
οἱ ἄνθρωποι θὰ κλάψουνε, τὸ χῶμα δὲν θ' ἀνθίσῃ!»
Τότε ὁ Βᾶσσεος προχωρεῖ μ' ἀσκέπαστο κεφάλι,
καὶ μ' ἡσυχίαν ὁμιλεῖ κ' εὐλάβεια μεγάλη.
«Τὸν εἶδα κ' ἐγὼ, ἄρχοντες» τὸ συναπάντημά του
ἀπ' τὴ σκλαβιά μὲ λύτρωσε, τὰ νύχια τοῦ θανάτου.
Τὸ ξέρουν ὅλ' οἱ ναυτικοὶ κ' ἐδῶ οἱ σύντροφοί μου,
ὅπου ἐκείνη τὴ νυκτιὰ κινδύνεψαν μαζί μου.
Μὰ ἂν κανὲν ἀνάθεμα τὸ στῆθός του βαρύνῃ,
ὁ πόνος κ' ἡ μετάνοια ἀμαρτωλοῦς ξεπλύνει.
Στὸ σπίτι μ' ἔφερεν αὐτός, τὸ σπίτι μου τ' ἀνοίγω
γιὰ τὴ ζωὴ πού μουσώσε, ἐγὼ τοῦ δίδω λίγον.
Ὁ Βᾶσσεος ἐστὶ λάλῃσι, κ' ἡ μάγισσα προβαίνει,
στέκει στὴ μέση καὶ λαλεῖ. «Ἄρχοντες τιμῆμένοι,
ἦταν ὁ ἄνθρωπος αὐτὸς ἀναθεματισμένος,
χρόνια πολλὰ στὰ σίδερα τῆς κάταρας δεμένος·
σκοτάδι τὸν ἐπλάκωνε, ἀντάραις τὸν ἐσπῶχναν,
οἱ ναυτικοὶ τὸν φεύγανε καὶ ἡ στερηαὶς τὸν διώχναν.
Μὰ ὅπως ἔχει τᾶστρο τοῦ κάθε βαθύ σκοτάδι,
κ' ὁ ἄμοιρος παρηγοριὰ ὡς πού ναρθῇ στὸν Ἄδη,
ἔτσι τοῦ ἐμὲν ἀνοικτὴ στὴ σκοτεινιά μιὰ θύρα
καὶ ἀπὸ κεῖ καρτέρει φῶς ἡ θλιθερὴ του Μαίρα.
Σὲ μιὰς καρδιάς τὸν ἔρωτα, σὲ μιὰς ψυχῆς τὸν πόνο
ἔσφυγας κ' ἐκλείσθηκα ἐξένοστος τόσο χρόνο.
Αὐτὸ τὸ φῶς τοῦ γέλασε καὶ οἰέται ἡ κατάρρα
ἐδῶ κτιπάει μιὰ καρδιά γιὰ κείνον μὲ λαχτάρρα!»

Μουρμούρισμ' ἀπὸ στόματα ἀμέτρητα πετάει,
κ' ἡ μιὰ τὴν ἄλλη κάθε νὰ γυρίζει καὶ κυττάει.
Τὸ μάτι ὁ ἐπίσκοπος γυρνᾷ ὁλόγυρά του
καὶ λέγει: «Ποιὰ τὸν συμπονεῖ κρυφὰ γιὰ τὰ δεινὰ του;
ποιὰ εἶνε πού τὸν ἀγαπᾷ; ἄς τὸ ὁμολογήσῃ
τὴ μοῖρά του τὴ σκοτεινὴ ἄς πᾶ ν' ἀκολουθήσῃ.
Ἐὰν αὐτὸ ἐγράφηκε στοῦ πλάστη τὰ βιβλία
δὲν τὸ ξεγράφει δύναμις ἐδῶ στὴ γῆ κρυμιά».·
Στόμα κανὲν δὲν ἄχνισε· κατὰ χλωμός ὁ ξένος
μέσα στὴ μέση στέκεται σάν καταδικασμένος·
ρίχνει τὸ μάτι του στυγρὸ εἰς τὴν ξανθὴ Μαρία,
κ' ἀγάπης λόγο καρτερεῖ, προσμένει σωτηρία.
Μὰ τάφου κρῖο μάρμαρο τὰ χεῖλη της σφραγίζει,
καὶ ἕνα μαῦρο σύννεφο τὸν οὐρανὸ σκοτίζει.
Σάν τὸ σουδάρι 'νε χλωμὴ, λυγοῦν τὰ γονατὰ της,
γίνεται πόλεμος σκληρὸς βαθεῖα μὲς στὴν καρδιά της,
τὸ μάτι της τὸ γαλανό, πού ζάλη τὸ θολώνει,
στὰ χῶματα καρφώνει.

Πάει τὴ λέξι τὴ γλυκειὰ τὸ στόμα της νὰ βγάλῃ,
μὰ ἡ ντροπὴ σκληρόκαρδη τὴν καταπίνει πάλι.
Ὡς μὲς στὰ βαθὴ ἐγγιωθε τοῦ πονεμένου στήθου
τὰ μάτια, τὸ φαρμακερὸ χαμόγελο τοῦ πληθους,
πού μὲ κακία καὶ χαρὰ ἐπάνω της τοξεύει,
καὶ ἤθελε στῆς μαύρης γῆς στὰ σκότῃ νὰ κατέβῃ.
Κ' ἐνῶ σάν θυμὰ, πού κρατεῖ ὁ δῆμιος, σπαράζει,
ἀκούει σάν σὲ ὄνειρο μιὰ φωνὴ νὰ κρᾶζῃ:
«Ἐένε, καμμία δὲν κτυπᾷ καρδιά ἐδῶ γιὰ σένα·
ζήτησε τῆς ἐλπίδες σου σὲ ἀκρογιαλία ξένα.
Τὸ βῆμά σου, πού κυβερνᾷ μοῖρα σκοτεινιασμένη,
ἐδῶ στὴ γῆ τὴ φωτεινὴ ἀδύνατον νὰ μένῃ.
Τὸ ἀγνωστον ὁ ἄνθρωπος μὲ φρίκη του κυττάζει!
ὄθεν ἐβγήκες, πήγαινε! μυστήριό σὲ σκεπαζει!»

Μάτι παραπονετικὸ κ' ἀγάπης αἰωνίας,
μάτι θανάτου καὶ ζωῆς, ἐλπίδος κ' ἀγωνίας
ἔρριξεν ὁ ταλαίπωρος στὴ κόρη πού σωπαίνει,
σάν ναύτης ὅπου μάχεται σὲ θάλασσ' ἀφρισμένη,
πού ξάφνω βλέπει μακρυνὸ κατάρτι ν' ἀρμενίζῃ,
τῆς σωτηρίας τὴ στιγμὴ νοιώθει πολὺ πλησίον,
μὲ ὅλη του τὴ δύναμι τὸ μαῦρο κύμα σχίζει,
καὶ κρᾶζει· μὰ κρυφὸ περνᾷ καὶ χάνεται τὸ πλοῖο
Τὰ μάτια τοῦ ἐσκέπασε σκοτάδι τοῦ θανάτου,
κ' ἔφυγε μ' ἀναστέναγμα φαρμακερὸ στὰ χεῖλη.
Τοῦ κάστρου τρίζει θλιθερὰ ἡ σκουριασμένη πύλ
πού ἄνοιξε κ' ἐκλείσθηκε βαρεῖα στὰ βήματά του

Η'.

Ὁ ναύτης κάτω στὸ γιαλὸ πῇ θάλασσ' ἀγκυρνεύ
τὸ φλογερὸ τοῦ μέτωπο ἀγέρι τοῦ δροσιζει,
ἐνῶ τὸ κύμα στὰ πλευρὰ τοῦ πλοίου μουρμουρίζει,
πού σάν στοιχειὸ πελώριο στὰ σκοτεινὰ σκαλεῖ.

«Στόμα ὠραῖο, οὐράνιο στόμα
 πού μου ἐγέλασες μιὰ στιγμή
 κ' ἐλησμονήθηκαν οἱ καύμοι
 κι' ἀνοίξει ἐννοιωθῶ μὲς στὸ σῶμα,

Γιατὶ ἐκλείστηκες σκληρὸ πάλι,
 καὶ μου ἀφάνησες τὴν ἐλπίδα
 καὶ μου ἐστέρησες τὴν πατρίδα
 πούβρα στὸ ἥσυχον περιγιάλι!

Ἄχ, ἡ ἀγάπη σου ὥς στὴ θύρα
 τῆς σωτηρίας μὲ ὁδηγεῖ,
 καὶ στὴ σκληρὴ μου μ' ἀφίνει μοῖρα,
 καὶ μου ἀνοίγει νέα πληγὴ!

Ἐλάτε ἄνεμοι καὶ ἀντάραις,
 κύματ' ἀνήλιαστα καὶ τροάραις!
 τ' ὄνειρο σθῦστε πού μὲ μαγεύει
 καὶ τὴν καρδιά μου μού φαρμακεύει!

Τὸ πλοῖον ἔτοιμον μὲ προσμένει
 καὶ τὰ πελάγη ἐμπρός! ἐμπρός!
 δὲν εἶν' ἀπάτη ἐκεῖ κρυμμένη,
 εἶνε ὁ πόλεμος φανερός.

Μ' ἄγρια κύματα προτιμῶ
 νύκτα καὶ μέρα νὰ πολεμῶ,
 παρὰ νὰ νοιώθω πληγὴ πού χέρι
 ἀνθρώπου ἄπονο καταφέρει!»

Στὴ λαγκαδιὰ τὴν ἡμερὴ ρίχνει στερνὴ ματιὰ.
 Ἐξαφνα βήματ' ἀντηχοῦν γοργὰ στὴ ρεματιὰ,
 καὶ μὲς στὰ σκοτεινὰ κυλοῦν μὲ κρότο τὰ λιθάκια,
 καὶ μιὰ λευκὴ σκιὰ πετᾷ, πού πέφτει στὰ ποδάρια.

«Ἄς ᾗν' ὁ πλάστης εὐλογημένος!»
 λέγει καὶ πνίγεται ἡ παρθένος
 ἀπ' τὸ βαρὺ τῆς ἀνασασμό.
 «Δὲν θὰ ἐξοῦσα στὸ χωρισμό!»

«Στὸ περιγιάλι μας σὲ προφθάνω,
 σὲ ἀγκαλιάζω καὶ σὲ κρατῶ!
 θέλω στὰ πόδια σου νὰ πεθάνω,
 τίποτε ἄλλο δὲν σοῦ ζητῶ!»

«— Καταραμένος γιὰ πάντα εἶμαι!
 ἀγκάθια βγαίνουν, ὅπου πατήσω!
 ἀπελπισία, ὅπου ἐλπίσω!
 παντοῦ κατὰρα ἀκολουθεῖ με.

«Ὁλ' οἱ κρυφοὶ μου, χρυσοὶ μου πόθοι
 γίνονται μέσα μου μαῦρα φείδια·
 μόνη ἀγάπη σ' ἐμένα δόθη
 ἄγρια θάλασσα καὶ σκοτιδιὰ!»

«— Πῶς μὲ πληγόνεις μὲ ἀπονιά!
 ἂν ἡ δειλία, ἡ ἐντροπὴ μου
 τὰ χεῖλη μου κλείσει στιγμή μιὰ,
 μὰ δὲν σ' ἀρνήθηκε ἡ ψυχὴ μου!

Συχώρησέ μου! θέλω στὰ ξένα
 μαζὺ σου πάντοτε νὰ γυρνῶ·
 εἶν τὸ σκοτάδι σου φῶς γιὰ μένα,
 δάκρυ στὸν πόνο σου θὰ κιρνῶ!»

«— Ἄλλου πηγαίνεις, ἄλλου πηγαίνω!
 σ' ἐσὲ ἡ μοῖρα λουλούδια ραίνει,
 πόνος αἰώνιος μὲ προσμένει
 νὰ ζῶ μονάχος εἶνε γραμμένο.

Μέσα στὴ θάλασσα τὴ μεγάλη
 τοῦ στήθους κρυπτεται ἡ πληγὴ·
 στὴ βροντερὴ τῆς ἀνεμοζάλη
 τοῦ πόνου χάνεται ἡ κραυγὴ!»

«— Μὲ τὴν ἀγάπη μου ἂν δὲν φθάνω
 νὰ σὲ λυτρώσω παντοτεινὰ
 ἀπ' τὴν κατὰρα καὶ τὰ δεινὰ,
 ἐγὼ γιὰ σένα θεὰ ποθάνω!»

Ἀγριεμένο τὸ μάτι ἔχει
 ἀπὸ τὴ θλιψί τῆς τῆ φρικτῆς,
 καὶ εἰς τὴν ἄκρη τοῦ βραχίονος τρέχει,
 μέσα στὴ θάλασσα νὰ ριχτῇ.

Ὁ αὐτῆς γλήγορος τὴν ἀρπάζει,
 τὴν σύρει πίσω, τὴν ἀγκαλιάζει,
 καὶ μὲ φιλήματα γκαρδιακὰ
 φιλεῖ τὰ μάτια τῆς τὰ γλυκὰ.

«Τώρα πιστεύω! τῆς τιμωρίας
 χλωμὸ τὸ φάντασμα φεύγει τώρα!
 τώρα σημαίνει τῆς σωτηρίας
 ἡ πολυπόθητὴ χρυσὴ ὥρα!

Τὸ φῶς τῶν ἄστρων γλυκὰ μὲ λούει
 στὴν κτίσι ὅλη μαγευτικὴ
 ἐλπίδος χύνεται μουσικὴ,
 βαθεῖα τὸ στῆθος μου τὴν ἀκούει!

Ἄχ! ποιά χαράζει λαμπρὰ ἡμέρα!
 τρέμ' ἡ ἀγκάλη πού σὲ βαστά,
 μεθ' ὅ στὰ λόγια σου τὰ πιστά,
 ὅλη δική μας εἶναι ἡ σφαῖρα!

Τὸ κύμα ποῦτονε μιὰ φορὰ
 φρικτὸ σ' ἐμένα βασανιστῆρι,
 τώρα θὰ γίνῃ χρυσὸ γεφύρι
 πού θὰ περάσωμε στὴ χαρά. —

Μὰ ἡ καρδιά σου δὲν θὰ δειλιάσῃ
 ἄγνωστη μοῖρα ν' ἀκολουθήσῃ;
 ἡ πρώτη ἐξαψὶς σὰν περάσῃ
 καὶ ἡ οὐράνια φωτιὰ σὰν σθῶσῃ,

Συχνὰ κανέναν μετάνοεῖ.
 «— Ὅλα τὰ χρόνια τὰ περασμένα
 κοιτῶντ' ἐμπρός μου σκοτεινιασμένα.
 Ἀρχίζει νέα γιὰ μὲ ζωή.

Ἐνα ἀπάτητο ἀκρογιαλί,
μέσα στοὺς βράχους καλύβη μιά
καὶ σὺ μαζὺ μου στήν ἐρημιά,
χαρὰ στὸν κόσμον δὲν θέλω ἄλλη!» —

Ἐνῶ μιλοῦν κι' ὀρκίζονται κ' ἐνῶ γλυκοφιλοῦνται
καὶ στῆς ἀγάπης τὸ γλυκὸ μεθύσι λησμονοῦνται,
ἀπὸ τοὺς βράχους μιά σκια ἀγάλια ξεκολλάει
καὶ σὰν τὸ φεῖδι σύρνεται καὶ στὸ ζευγάρι πᾶει.

Κ' ἰδοὺ σὰν δαίμονας ὄρμα, σηκώνει ἄγριο χέρι,
στ' ἀστέρια ἐλαμψε χλωμὸ σὰν θάνατος μαχαῖρι,
βκρεῖα δ' αὐτῆς βόγκησε, τὰ χέρια του ἀνοίγει
κι' ἀπλόνεται στὴ κρύα γῆ· τὸ αἷμά του τὸν πνίγει.

Γιὰ μιά στιγμὴ ὁλόγυρα φρίκη βουβὴ ξαπλάνει·
ὁ πληγωμένος μοναχὰ βογκᾷ κι' ἀνκαστενάζει,
καὶ πέφτει μὲ ξεφωνητὰ ἡ κόρη κι' ἀγκαλιάζει
τὸ αὐτὴ τῆς ποῦ ξεψυχᾷ, τὸ αὐτὴ ποῦ παγώνει.

«Μάννα μου!» λέγει μὲ ἀγωνία,
αἰγίνα τώρα ἡ θέλησίς σου.
ἄχ, τώρα νοιώθω τὴν ἡσυχία
ποῦ ὑπεσχέθηκες στὸ παιδί σου.

«Ὅταν τὸ θάνατο σοῦ ζητοῦσα,
δὲν ἐλυπήθης τὰ βᾶσανά μου·
τώρα ποῦ ἤθελα νὰ ἐζοῦσα
σκληρὸ τὸν στέλλεις μέσ' στὴ χαρὰ μου.

«Γλυκεῖά μ' ἀγάπη! στήν ἀγκαλιά σου
ἀφίνω τώρα τὸ πῶς τοῦ κόσμου·
ἄδολος ἦταν ὁ ἔρωτάς σου·
αὐτὸ σημαίνει ὁ θάνατός μου».

Σφαλᾷ τὰ χεῖλη τὰ παγωμένα,
σφαλᾷ τὰ μάτια του τὰ ὠραῖα.
«Ὅχι, δὲν φεύγεις χωρὶς ἐμένα!»
ἀπελπισμένη φωνάζ' ἡ νέα.

Ὁ δολοφόνος ὁποῦ παρέκει
μὲ σταυρωμένα τὰ χέρια στέκει
«Μαρία, σήκω!» τῆς ὁμιλεῖ,
«σῦρε στὴ μάννα σου τὴν καλή».

Σὰν ἀπὸ φεῖδι νὰ ἐπληγώθη,
ἡ βαρειομοῖρα γοργὰ σηκώθη,
κ' ἐνῶ τὸ μάτι τῆς φλόγες βγάζει,
κι' ὀργὴ καὶ μῖσος στὸ στῆθος βράζει,

«Μάρκε!» τοῦ λέγει, «κόλασις γέννα!
φύγ' ἀπ' τὰ μάτια μου Σατανᾷ!
μέσα στὰ στήθη τ' ἀφορεσμένα
σπλάχνα δὲν ἔχεις ἀνθρωπινά!

Χύνεις τὸ αἷμά του, ὁποῦ ἔχει
ἀπὸ χιλιόχρονο πόνο γιάσει!
τὸ δισκοπότηρο ἔχεις σπάσει,
καὶ τὸ ἀγίασμα χάμω τρέχει!

Φονιά ποῦ βράζει μέσ' τῇ ψυχῇ σου
χολὴ κατὰμαυρη! ἂν ἡ γῆ
δὲν ἐσιχαίνεται τὸ κορμί σου,
ἀμέσως θ' ἀνοίγε-νὰ τὸ πιῇ.

Θεοκτενεῖτε! φύγε, χάσου!
καὶ πὲς στὴ μάννα μου, πῶς γιὰτὶ
σοῦ εὐσπλαχνίσθη τὴν ἐρημιά σου
καὶ τὴν ὀρφάνεια σου τῇ φρικτῇ,

Γιὰτὶ σ' ἐπῆρε μὲ μάννας χέρι
κι' ἀγάπη σοῦ δῶκε ἀκριβή,
ἐσὺ τῆς δίνεις γιὰ ἀμοιβή
τὸ ματωμένο αὐτὸ μαχαῖρι!»

Ἔτσι μ' ἀνέκφραστο κράζει πόνο,
κι' ὄρμα εἰς τ' ὄπλο ποῦ κατὰ γῆς
στὴ λάμψι ἀστραφετῆς αὐγῆς·
ὁ Μάρκος φθάνει καὶ τὸ ἀρπάζει.

Στέκεται· ἀβοήθητο τὸ μάτι τῆς γυνάκει,
τὸ σῶμά τῆς ἀπ' τὴν ὀργὴ κι' ἀπὸ αὐτὸ πόνο σειέται,
μὰ ὕστερα σὰν ἀστραπή μ' ἄγρια χαρὰ ὀρμαίει
κι' ἀπὸ τὸ βράχο τὸ ψηλὸ στὰ κύματα πετιέται.

Μὲ φρίκη καὶ ἀπελπισιὰ ὁ Μάρκος ξεφωνίζει,
κ' ἐπῆδησε κατόπι τῆς στὸ πέλαγος κ' ἐχάθη.
Ὁ βράχος στέκει ἔρημος, ἡ θάλασσα ἀφρίζει,
γίνεται πόλεμος βουβὸς στὰ σκοτεινὰ τῆς βᾶθη.—

Δυὸ σώματα ἐφάνηκαν στὸ κύμ' ἀγκαλιασμένα
καὶ κολυμποῦν πρὸς τὸ γιὰλὸ—ἦταν νεκρὸ τὸ ἓνα!
Στῆς ἀμμουδιᾶς τὸ ἀπαλὸ κρεββάτι ἡ Μαρία
ἄσπρη σὰν χιόνι κοιτάται, εἶνε σὰν χιόνι κρύα.

Ὁ Μάρκος ἄγριος, χλωμὸς, γονατιστὸς κοντὰ τῆς·
βόσκει τὸ μάτι στ' ἄψυχα χαρακτηριστικά τῆς,
ἐνῶ ἡ λάμψις τῆς αὐγῆς στὰ κύματα γλυστράει
καὶ τὴν εἰκόνα τῇ φρικτῇ σὲ πῶς νὰ λούση πᾶει.

Μὲς στοῦ θανάτου ἐξαφνα τῇ σιωπῇ τὴν κρύα
ἀκούεται στὴ λαγκαδιὰ σπαρακτικὴ φωνή.
«Μαρία μου!» φωνάζουν· «ὦ κόρη μου Μαρία!»
κι' ὁ Μάρκος πέφτει στὸ νεκρὸ καὶ κλαίει καὶ θρηνεῖ.

ΤΕΛΟΣ